

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора педагогічних наук, професора

Шевнюк Олени Леонідівни

на дисертаційне дослідження **Нечипоренко Анни Віталіївни**

«Професійна підготовка магістрів візуального мистецтва

в закладах вищої освіти США»,

подане на здобуття ступеня доктора філософії

в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

1. Актуальність теми дисертаційної роботи. В умовах актуалізації потреби у високваліфікованих кадрах із інноваційним світоглядом та здатністю провадити професійну діяльність в умовах динамічних змін, що є запорукою їхньої конкурентоспроможності на ринку праці, постає питання модернізації системи вищої мистецької освіти України на засадах кращих зразків світового досвіду. Актуальність обраної Нечипоренко А.В. теми дисертаційного дослідження «Професійна підготовка магістрів візуального мистецтва в закладах вищої освіти США» зумовлена, насамперед, необхідністю пошуку дієвих механізмів реформування означеної системи, що може бути досягнуто у процесі імплементації позитивних концептуальних ідей зарубіжного досвіду, зокрема й американського, адже США мають значні здобутки у професійній підготовці фахівців візуального мистецтва.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертація є складовою комплексного дослідження кафедри педагогіки навчально-наукового інституту педагогіки і психології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка «Теоретичні та методичні засади інноваційного розвитку освіти у національному, європейському та глобальному контекстах» (реєстраційний номер 0121U107883).

Тему дисертації затверджено вченою радою Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (протокол № 3 від 30.10.2023 р.).

3. Наукова новизна та практична значущість одержаних результатів

Дисертаційне дослідження Нечипоренко А.В., на наш погляд, відзначається беззаперечною науковою новизною і практичною значущістю. Зокрема, авторкою вперше в українській педагогічній науці цілісно з'ясовано теоретичні та організаційно-педагогічні засади професійної підготовки магістрів візуального мистецтва в закладах вищої освіти США; висвітлено

сутність феномену професійної підготовки магістрів візуального мистецтва в закладах вищої освіти США як предмету порівняльно-педагогічних досліджень; окреслено концептуальні та історичні засади професійної підготовки магістрів візуального мистецтва в закладах вищої освіти США; охарактеризовано нормативні та змістові засади професійної підготовки магістрів візуального мистецтва в закладах вищої освіти США; обґрунтовано методичні та організаційні засади професійної підготовки магістрів візуального мистецтва в закладах вищої освіти США; визначено сучасний стан професійної підготовки магістрів візуального мистецтва в закладах вищої освіти України й розроблено рекомендації щодо використання позитивного американського досвіду в цих закладах.

Практичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає в тому, що обґрунтовані автором теоретичні, нормативні, змістові, методичні та організаційні засади професійної підготовки магістрів візуального мистецтва в закладах вищої освіти США можуть бути використані у процесі формування державної освітньої політики в галузі вищої мистецької освіти, розроблення професійних стандартів та методичного забезпечення означеного процесу, викладання лекційних та практичних занять для здобувачів освіти першої, другого та третього рівнів вищої освіти педагогічних та мистецьких закладів вищої освіти. Матеріали дослідження, а також джерельна база будуть корисними в подальших наукових пошуках у відповідних галузях наукового знання, освітньому процесі закладів вищої освіти тощо.

4. Повнота викладу матеріалу дисертації в публікаціях

Основні теоретичні положення та отримані результати дослідження висвітлено у 38 публікаціях автора, з яких – 1 розділ у колективної монографії, 7 статей у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у виданні, що індексується міжнародною наукометричною базою Web of Science, 24 праці апробаційного характеру.

Спрямованість міжнародних наукових конференцій, під час яких відбулась апробація дисертаційного дослідження, характер статей здобувачки, у яких відображено основні наукові результати дослідження, повною мірою розкривають дослідницьку проблему. Таким чином, можемо стверджувати, що матеріали дослідження пройшли належну апробацію.

5. Ступінь обґрунтованості наукових положень

Ознайомлення з текстом дисертації Нечипоренко А.В. дає підстави констатувати наявність логічної побудови й послідовності у висвітленні ходу дослідження та його результатів. Здійснено глибокий аналіз понять за темою дисертації. На основі наукового пошуку обґрунтовано й виражено концептуальні положення дослідження.

Дисертація має чітку структуру. У вступі коректно й обґрунтовано визначено актуальність теми та науковий апарат дослідження. Відповідно до поставленої мети, що полягає у з'ясуванні теоретичних та організаційно-педагогічних засад професійної підготовки магістрів візуального мистецтва в закладах вищої освіти США, визначено п'ять завдань, розв'язання яких стало можливим завдяки використанню доцільно обраного комплексу теоретичних та емпіричних методів. Окреслено наукову новизну, теоретичне і практичне значення отриманих результатів; відображено відомості про апробацію, структуру та обсяг дисертації.

У першому розділі «Теоретичні засади професійної підготовки магістрів візуального мистецтва в закладах вищої освіти США» висвітлено результати розв'язання першого та другого завдань дисертації. Зокрема, авторкою детально розглянуто сутність феномену професійної підготовки магістрів візуального мистецтва в закладах вищої освіти США шляхом аналізу праць українських та іноземних науковців із розподілом масиву праць за порівняльно-педагогічним, загальнопедагогічним та професійно-педагогічним напрямками.

Заслуговують на увагу схарактеризовані авторкою концептуальні підходи, що виступають підґрунтям професійної підготовки магістрів візуального мистецтва в США, а саме: трансформаційний; експертний; катарсичний; аксіологічний; порівняльний (відносний) тощо.

Слушним є звернення авторки до генези професійної підготовки магістрів візуального мистецтва в закладах вищої освіти США. Цілком погоджуємося, що вища мистецька освіта Сполучених Штатів розвивалася під впливом європейських тенденцій, лише згодом трансформувавшись у власне національне явище.

Другий розділ дисертації присвячено висвітленню нормативних, змістових, методичних та організаційних засад професійної підготовки магістрів візуального мистецтва в закладах вищої освіти США. У даному контексті заслуговує на схвалення детальний аналіз основоположних нормативно-правових актів, а саме: Закону про вищу освіту 1965 року (зі змінами від 1968, 1972, 1976, 1980, 1986, 1992, 1998, 2008, 2014 рр.); Закону «Perkins V» 2006 року; Закону про доступ до вищої освіти 2008 р.; Закону «Мистецька освіта для всіх» 2021 р. тощо.

Наукову та практичну цінність становить здійснена авторкою детальна характеристика змісту освітніх програм підготовки магістрів візуального мистецтва, що реалізуються в американських університетах: «Магістр образотворчого мистецтва» (Університет Делавер), «Магістр мистецтв у галузі

художньої освіти» (Коледж образотворчих мистецтв Бостонського університету), «Інтермедія та цифрове мистецтво» (Коледж мистецтв, гуманітарних та соціальних наук Університету Меріленда), «Секвенційне мистецтво» (Коледж мистецтва та дизайну Савани Університету креативних індустрій), «Образотворче мистецтво (спеціалізація: студійна практика)» (Рочестерський технологічний інститут), «Образотворче мистецтво» (Академія мистецтв, Сан-Франциско, Каліфорнія) тощо.

Заслужують на увагу окреслені Нечипоренко А.В. особливості організації освітнього процесу в умовах інноваційного освітнього середовища закладу вищої освіти для викладання дисциплін у галузі візуального мистецтва з акцентом на таких аспектах, як матеріально-технічна база, призначена для очного аудиторного навчання, та віртуальні освітні середовища (системи дистанційного навчання, спеціалізовані програми, віртуальні середовища тощо).

Необхідно відмітити запропоновані авторкою у третьому розділі дисертації рекомендації щодо можливостей використання позитивного американського досвіду в закладах вищої освіти України.

Загальні висновки висвітлюють результати поставлених Нечипоренко А.В. завдань.

6. Оцінка змісту та оформлення дисертації

Дисертаційна робота відповідає чинним вимогам щодо змісту та оформлення, відзначається зрозумілим та доступним для сприйняття стилем викладу наукових положень, матеріалів та висновків.

Ознайомлення з текстом дисертації Нечипоренко А.В. дає підстави стверджувати, що дана наукова робота є цілісною, самостійною, завершеною працею, що пройшла належну апробацію та відповідає чинним вимогам.

7. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

У цілому позитивно оцінюючи результати представленої Нечипоренко А.В. дисертаційної роботи, необхідно окреслити певні дискусійні положення щодо її змісту, а також висловити окремі побажання:

1. Дослідження виграло би, якби авторка у процесі висвітлення генези професійної підготовки магістрів візуального мистецтва в закладах вищої освіти США запропонувала відповідну періодизацію.

2. У деяких випадках терміни «візуальне мистецтво» («visual arts») та «образотворче мистецтво» («fine arts») уживаються як синоніми, без чіткого розмежування. Було б доцільно уточнити, наскільки ці поняття є тотожними в контексті американської освітньої системи.

3. На наш погляд, доцільно було би детальніше зосередитися на напрямках діяльності Асоціації мистецьких коледжів (САА) як провідного агента освітньої політики в галузі мистецької освіти.

4. Окреслюючи сучасний стан професійної підготовки магістрів візуального мистецтва в закладах вищої освіти України варто було би зосередитися не лише на здобутках, а й на труднощах, які супроводжують означений процес.

8. Загальний висновок. Ураховуючи актуальність досліджуваної проблеми, наукову новизну положень дисертаційної роботи, обґрунтованість, достовірність, теоретичну та практичну значущість отриманих результатів, вважаємо, що дисертація Нечипоренко А.В. на тему «Професійна підготовка магістрів візуального мистецтва в закладах вищої освіти США» має завершений, цілісний, авторський характер і відповідає чинним вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), а її автор, Нечипоренко Анна Віталіївна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри образотворчого мистецтва
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

Олена ШЕВНЮК

підпис Шевнюк О. засвідчує *Клишак Р.Р.*

Підпис <i>А.В.</i>	
« 07 » 08	2025 р.